

◆ P o e z i y a

Tural TURAN

MANŞETDƏKİ TƏBƏSSÜM

Qəzet köşklərində üz cizgiləri satılır indi,
kişmiş təbəssümlər qırmızı manşetdə,
ən böyük günahların əfv sərəncamı kimi...

Hamı yanaqlarında xəbər gəzdirir,
kölgələr də özünü axtarır
dəmir barmaqlı vitrinlərdə.

(...Dünən çaydan mis yığan uşaqlar
öz cizgilərini satırdı fotoqraflara.
Baxışları misə çevirirdi şəkilçəkənlər..
İndi göz yaşlarından çox aşağıdadı göy üzü...)

...Fəqət,
xoşbəxtliklə azadlığı arasında qalmış qızın
kimsə oxumaz ağappaq kitabını;
Təzə əlifbayla yazılıb - bəhanəsiylə...
...Gülür o qız,
xırda hərflərlə gülür
bütün oxuyanlara!
Gülür, hər səhər işə tələsərkən
qəzet köşklərində
kölgəsindən başqa
qucaqlayacaq birisi olmayanlara...

Təbəssümləri üzlərdən oxumağa
öyrəşməyib küçələr.
Bu günün manşetində qırışıq yox,
təbəssüm var, öyrəşin artıq...
Öyrəşin azadlığın qandallı tərəfinə!
O qızdan fotoqraflar da qorxur,
çaydan mis yığanlar da...
Çünki,
Şərq öz əlifbasını yaradanları tanımır.
Qərbsə qorxur...
...Göy qurşağından
gəlinlik donu tikməmiş oxuyun
o qızın təbəssümündəki ünvanı;
Çox uzaqda deyil,
kilsə ilə məscid arasında qalmış küçədə
və
bütün boş şərab şüşələrinin
ibadət etdiyi evdə...

DARIXANLARI SAAT ƏQRƏBLƏRİ KİRİDİR

(Şair Tural Lebrona)

Gərək prezidentlər
körpə təbəssümlərinə and içə,
körpə baxışlarına əl basa.
Yoxsa, bu dünyanı
körpə-körpə ağırlar öldürəcək,
nə Tövrat kömək olacaq aləmlərə,
nə də ilana çevrilə bilən o əsa...

Alnını göy üzünə söykə, şair,
bəlkə qiyamət gecikdi bir az.
Bəlkə qiyamətin içindəyik,
saat əqrəblərinin
ömürdən xəbəri olmadığı kimi.
Zaman bir ərsiz qadındı,
sənin varınla özünü saxlayar,
başqa heç nə saxlamaz...

...Bilirəm,
indi uşaq qığıltısından asırsan özünü.
Bilirəm,
kişilər evdə dördüncü divar olanda
uşaqlar atasız qalır...

Darixma,
bütün darixanları saat əqrəbləri kiridir.

Kirimə, qucaqla bütün təbəssümləri.
 Axırda arxa divarı uçuq bir ev
 çıxaracaq kirəmitini başından
 və diz çökəcək qarşında gülümsəyərək...

BAZAR GÜNÜ

Buludlar can verir
 göylərin qucağında,
 Qanı çilənir adamların üzünə.
 Ayrılığı zorlayırlar bir yay günü,
 Göy üzü çırpır əllərini dizinə...

...Yollar ayrılığın doğum evidi,
 qovuşmağınsa atası var, anası yox...
 İndi Tiflis dilənçiləri də
 tanrını adamların ovuclarında axtarır.
 Önünə atılan hər qəpik cingiltisi
 onun yarımçıq qalmış
 toy-düyün havasıdır.
 Hamının havası var, o cingiltidə
 bircə rahibə dilənçinin havası yox...

Bir fahişə pul qoyur
 dilənçinin ovcuna və pıçıldayır:
 - Qorxma, biz ölsək də
 insanlıq ölmədi...

...Məscidlə üzbəüz binada
 fahişəxana qapılarını
 indi kilsə zəngləri döyür.
 Açıq yoxdu qapıları,
 çünki bazar günüdür...

OXUYUN, UŞAQLAR

(Ulucay Akifə)

Oxuyun, uşaqlar,
 alın yazınızı tanrıya oxuyun,
 qoy utansın göy üzündəkilər.
 Oxuyun, uşaqlar,
 oxuyun son şeirinizi
 qoy oyansın köhnə məzarlıq,
 bir də qəbrə qoyulmuş səkilər...
 Oyansınlar, oynasınlar...

Oxuyun, uşaqlar,
öz əlifbanızda oxuyun,
qoy kimsə çözməsin şifrənizi.
Oxuyun, uşaqlar,
bulanıq sularınızdan
bəlkə çin çıxdı yuxunuz.
Oxuyun, uşaqlar,
atanız qoyub gedən yerdə
bütün müharibələr sevir sizi.
Müharibəni adıyla oxuyun,
qələbəni soy adıyla...

Oxuyun uşaqlar,
bu dünyanı hərf-hərf oxuyun,
payızı çətir-çətir,
qış da çəlik-çəlik...
Alnınıza yazılmışları
üzdən oxuyub keçin...

Oxuyun,
cavab atəşinizlə susdurun quşları.
Oxuyun, kiridin
ağlayan böyükləri,
və lal oxumuşları...

TİFLİS GÜNDƏLİYİ

Günəş kilsələrin uçuq pəncərələrindən
gülümsəyir uşaqların yaşlanmış təbəssümlərinə...
İnsanlar yeni tanrıya hamilədir buralarda.
Yeni Məryəm axtarırlar
ağacların, buludların arasında...

Uçuq binalarda can verir
tarixin davamedici zaman forması.
Ağaclar sitayiş edir bozarmış kirəmitlərə,
ardınca kilsə zəngi çalır
işə tələsən insanların yadına
unudulmuş birisini salmaq üçün...

Möhtəşəmliyin çöküşünü izləməkdən
həzz alıram
yəhərlənmiş körpülərin üzərində...
Heykəllərsə döyüşə girir adamlarla...
Beli bükülmüş hasarlar
heykəllərin önünə atılmış kəlağayıya bənzəyir.
Piyadalar öz yerinə qayıdır
yiyəsi ölmüş atların belində...

Dövlət qurmaqla yadda qalmayan şah
 tarixə darvaza oğrusu kimi düşürsə,
 heykəllər ibrət alır -
 açıq döyüşə girmir tanımadığı adamlarla.
 ...Cibimdəki saatımı çıxarıb
 zamanın qulağını bururam,
 sükutu edam etmək üçün...

Rahibə geyimindəki dilənçiyə pul xırdaladıram,
 səhər yeməyinə çörək alım deyə;
 İştahı qaçmış uşaqdan
 oxuya bilməyəcəyim bir qəzet alıram
 otel otağında ikinəfərlik süfrə düzəltməyə...
 İştahımın qaçmaması üçün
 çay körpüsündəki nəzir qutusuna
 iki lari atıram;
 sonra oğurlamaq istəyirəm nəzir qutusunu,
 üzərindəki əlil uşaq fotolarını
 həyat yoldaşım görməsin deyə...

MƏN YOLLARSIZ DA YERİDİM...

Mən yollarsız da yeridim,
 keçib getdim qəbrimin üstündən...
 Alın yazımdakı yolumun üstündən;
 Atladım ölümün üstündən.
 Mən uzaqlaşdıqca dirildim.

Tanrılığa çatmaq idi mənimki...
 Ondan sonra
 tanrı yüz öldürsün, min diriltsin,
 neynirəm ki?!

Yol boyu,
 yol boyu
 sözləri adam bilib dərdləşdim,
 sözlərin boynunu qucaqladım gecələr.
 Anladım ki,
 insanlar tanrıdan öncə sözü yaradıb.
 Anladım ki,
 Tanrının boynu, sözün boyu...

Mən yollarsız da yeridim;
 Baxdım ki,
 anamın "üstünlə getsin" dediyi
 o Tanrı da arxamca gəlir.